

Naturverdier i Tuterud-ravinen, Skedsmo kommune

Ulrika Jansson

BioFokus-notat 2014-22

BIO
FOKUS

Ekstrakt

BioFokus har på oppdrag for Rieber Prosjekt AS ved Dag Rieber kartlagt naturverdier i Tuterud-ravinen. Oppdraget er utført som en del i en reguleringsplan med fokus på rassikring, støy- og støvskjerming i området. Kartleggingen resulterte i en avgrenset ravinedal med C-verdi nord for E6 og et hensynsområde som ikke har tilstrekkelige verdier for å kartlegges som ravinedal sør for E6. Det er ikke registrert store nok biologiske verdier til å avgrense andre naturtypelokaliteter i området.

Nøkkelord

Ravinedal
Naturtyper
Rødlistede naturtyper
Fremmede arter
Svartlistearter

Omslag

Ung løvskog i søndre ravinearm.
Foto: Ulrika Jansson

ISSN: 1893-2851

ISBN: 978-82-8209-362-0

BioFokus-notat 2014-22

Tittel

Naturverdier i Tuterud-ravinen, Skedsmo kommune

Forfatter

Ulrika Jansson

Dato

12.9.2014

Antall sider

10 sider

Refereres som

Jansson, U. 2014. Naturverdier i Tuterud-ravinen, Skedsmo kommune. BioFokus-notat 2014-22. Stiftelsen BioFokus. Oslo

Publiseringstype

Digitalt dokument (Pdf). Som digitalt dokument inneholder dette notatet "levende" linker.

Oppdragsgivere

Fylkesmannen i Hordaland

Tilgjengelighet

Dokumentet er offentlig tilgjengelig.
Andre BioFokus rapporter og notater kan lastes ned fra:
<http://lager.biofokus.no/web/Litteratur.htm>

BioFokus: Gaustadallèen 21, 0349 OSLO
E-post: post@biofokus.no Web: www.biofokus.no

Forord

I forbindelse med reguleringsplan for rassikring og støy-/støvsjerming for et område langs E6 i Skedsmo kommune, har BioFokus ved Ulrika Jansson kartlagt naturverdier i Tuterud-ravinen. Området er tidligere kartlagt i ravinerapporten i Skedsmo kommune (Skedsmo kommune 1995) og kunnskap fra den kartleggingen er oppdatert eller videreført. Tuterud-ravinen er i 2013 kartlagt etter metodikk i DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007), inkludert nye utkast til naturtypefaktaark som er utarbeidet i perioden 2012-2014 (Miljødirektoratet 2014). Oppdraget er utført på oppdrag av Rieber Prosjekt AS og kontaktperson hos oppdragsgiver har vært Dag Rieber.

Ulrika Jansson

Oslo, 12. september 2014

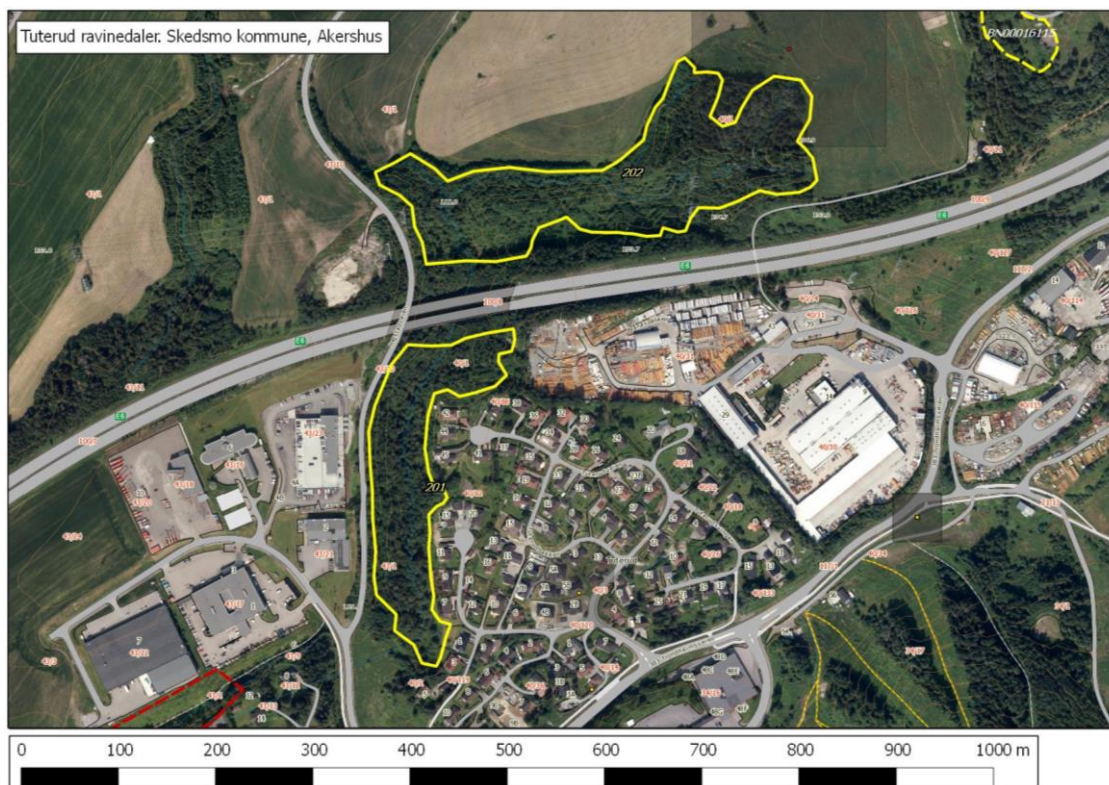
Ravinedalen er delt i to deler av fyllmasser under E6.

Metode

Kartleggingsmetodikken følger i stort DN Håndbok 13 (Direktoratet for naturforvaltning 2007). Ny kunnskap fra Norsk Rødliste for Naturtyper 2011 (Lindgaard & Henriksen 2011) og utkast til faktaark for naturtyper (Miljødirektoratet 2014), og da særlig faktaarkutkastet for ravinedal (Erikstad 2014), er inkludert i vurderingen. Området ble befart 5. september 2013 i forbindelse med ravinekartlegging i Skedsmo kommune.

Resultater

Ved befaring i Tuterudravinen ble to områder avgrenset som områder med noe større naturverdier enn arealene rundt (se kart). Den søndre (no. 201) oppfyller ikke kriteriene til naturtypen ravinedal og dekkes av yngre skog, med små biologiske verdier per i dag (se beskrivelse nedenfor). Nord for E6 er det kartfestet en ravinedalslokalitet (no. 202) som er verdivurdert som lokalt viktig (C-verdi). Her er ravineformene mer intakte, den har flere sideraviner og er ca. 500 m lang (se fyldigere beskrivelse nedenfor). Under E6 er ravinedalen ødelagt ved at bekken er lagt i rør og at området er drenert med flere kummer. Her dominerer ugressarter og svartlistearter (Gederaas mfl. 2012) og det er også gamle rør og annet søppel her. Jordene nord for no. 202 er ikke befart, men vurderes ikke å ha biologiske verdier som skal kartlegges. På fyllmasser sør for nr. 201 er det store areal med svartlistearter, først og fremst kanadagullris. Det ble ikke registrert skoglokaliteter eller kulturbetingede naturtypelokaliteter innenfor de avgrensede ravinedalene.

Områdebeskrivelser

TUTERUD V nr. 201

Innledning: Området er kartlagt den 5. september 2013 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Skedsmo kommune 2013. Informasjon fra ravinerapporten fra 1995 (Skedsmo kommune 1995) er videreført og oppdatert. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014).

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør søndre del av Tuterudravinen og ligger sør for E6 rett vest for Tuterud. Ravinedalen ligger mellom Jogstadveien og et boligfelt. Ravinedalen har gravd seg ned i finkornete marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten utgjør en liten rest av et større ravinesystem som starter på nordsiden av E6. Ravinebekken er lagt i rør under E6 og det er kummer på begge sider. Tuterud-ravinen er derfor delt opp i to. Lengst sør forsvinner ravinebekken inn i et rør under fyllinger ved Jogstadveien. Innenfor den avgrensede delen av ravinedalen (300 m lang) er landformen relativt intakt, med bratte ravinesider (særlig på vestsiden av bekken). Her er det flere utglidninger. Ravinedalen dekkes først og fremst av ung løvskog (rogn), til dels med frodig bakkevegetasjon under. Nærmest bekken står enkelte eldre gråor og hegg. Vegetasjonen domineres her av mjødukt, med innslag av vendelrot, korsknapp, bekkedarse, brennesle og springfrø. Enkelte steder vokser strutseving.

Artsmangfold: Ingen funn av sjeldne arter og liten potensial for slike. Det ble ikke funnet tidligere registrerte engindikatorer som bakketimjan og marianøkleblom (Skedsmo kommune 1995) i 2013 og det vurderes som lite sannsynlig (men ikke umulig) at de fortsatt finnes i lokaliteten. Det ble ikke registrert naturbeitemark innenfor avgrensningen. Lokaliteten har en viss verdi for fugl, men kun vanlige småfugler er registrert.

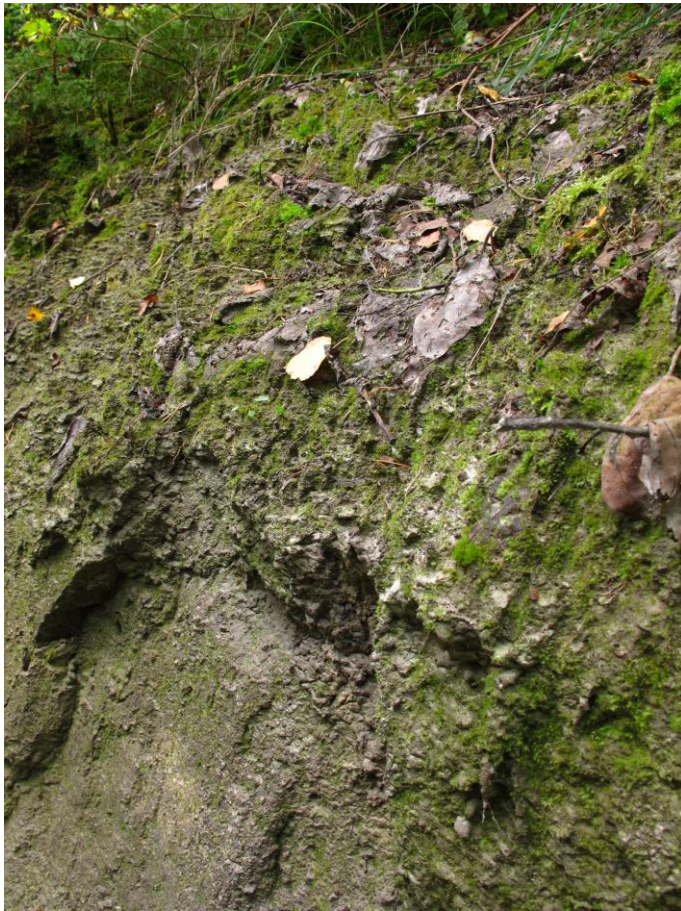
Bruk, tilstand og påvirkning: I østre del av avgrensningen går hagene ned i ravinedalen. Langs etter Jogstadveien er det kastet mye søppel ned i ravineskråningen. Gammel eng i området er plantet til med gran.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) er spredt i busksjikt. Mongolspringfrø (SE) fins ved bekken i søndre delen av avgrensningen. Lengst sør er det en stor forekomst av kanadagullris i kanten mot fyllmasser. I fyllingen ved E6 nord for avgrensningen vokser kjempebjørnekjeks (SE).

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten var tidligere en del av et større ravinesystem (Tuterud), men er avskåret av E6 som går på bro over fyllmasser.

Verdivurdering: Minstelengde for ravinedaler som skal avgrenses er satt til 500 m i nyeste faktaarkutkastet, slik at denne ravinedalen ikke skal kartlegges som naturtype. Den har imidlertid bratte sider med utglidninger og en åpen bekk i bunn med enkelte eldre trær i kantsonen. Den ble i 1995 vurdert å ha liten interesse rent kvartærgeologisk sett. Lokaliteten rapporteres inn som et hensynsområde, men ikke som en naturtypelokalitet.

Skjøtsel og hensyn: De små gjenstående kvartærgeologiske verdiene vil reduseres eller helt forsvinne ved fylling, skredsikring etc. De små biologiske verdiene vil begunstiges av fjerning av fremmede arter og ved å unngå å bruke område til dumping av hageavfall og annet avfall).

Leirutglidning i lokalitet 201.

Mye søppel i kanten mot veien i lokalitet 201.

TUTERUD N nr. 202

Innledning: Lokaliteten er kartlagt den 5. september 2013 av Ulrika Jansson, BioFokus, i forbindelse med ravinekartlegging i Skedsmo kommune 2013.

Informasjon fra ravinerapporten fra 1995 (Skedsmo kommune 1995) er videreført og oppdatert. Ravinedal er vurdert som en sårbar naturtype (VU) av Artsdatabanken (Lindgaard & Henriksen 2011). Lokaliteten er vurdert etter faktaarkutkast for ravinedal 2014 (Erikstad 2014). Østre del av ravinedalen er ikke grundig befart.

Beliggenhet og naturgrunnlag: Lokaliteten utgjør nordre del av Tuterud-ravinen og ligger nord for E6, nord for boligfeltet Tuterud. Ravinedalen ligger øst for Jogstadveien og strekker seg i øst-vestlig retning. Den har gravd seg ned i finkornete marine avsetninger.

Naturtyper, utforminger og vegetasjonstyper: Lokaliteten er kartlagt som naturtypen ravinedal. Den utgjør en liten rest av et større ravinesystem som fortsetter på sørsiden av E6. Ravinebekken er lagt i rør under E6 og det er kummer på begge sider. Tuterud-ravinen er derfor delt opp i to. I nordvest kommer den ene ravinearmen ut fra et rør under et jorde. Ravinedalen har en hovedarm fra øst til vest med tre sideraviner i østre del og en kort ravinearm fra nord til sør. Innenfor den avgrensede delen av ravinedalen (der hovedarmen er 500 m lang) er landformen relativt intakt, men ravinedalen grenser i nord mot jorder og i sør mot E6. Ravinedalen dekkes først og fremst av ung løvskog, grunnet en bred kraftgate som går langs etter ravinedalen. Et lite område med kildeskogkarakter fins innenfor avgrensningen i sørøst, men det er for lite for å avgrenses som egen naturtypelokalitet. Tresjiktet er gråordominert og det er mye mjødurt og springfrø i feltsjiktet. Det er også leirutglidninger i bratte partier av ravinedalen. Det fins ikke naturbeitemark innenfor avgrensningen.

Artsmangfold: Ingen funn av sjeldne arter og liten potensial for slike. Et lite område med rik kildevegetasjon, blant annet springfrø. Det ble ikke funnet tidligere registrerte engindikatorer som bakketimjan og marianøkleblom (Skedsmo kommune 1995) i 2013 og det vurderes som lite sannsynlig (men ikke umulig) at de fortsatt finnes i lokaliteten. Lokaliteten har en viss verdi for fugl, men kun vanlige småfugler er registrert.

Bruk, tilstand og påvirkning: Lokaliteten er omkranset av veier og fyllinger i vest og sør og av jordbruksmark i nord og øst. Det ligger gamle rør i tilknytting til kummer i sør, også søppel. En kraftgate krysser lokaliteten.

Fremmede arter: Rødhyll (SE) spredt i busksjikt. I åpne partier under kraftledning vokser kanadagullris (SE) og andre fremmede arter.

Del av helhetlig landskap: Lokaliteten var tidligere en del av et større ravinesystem (Tuterud), men er avskåret av E6 som går på bro over fyllmasser.

Verdivurdering: Lokaliteten er akkurat 500 m lang og har mer enn to sideraviner. Den er omkranset av fyllinger, veier og åkermark og er ikke lenger del av en større helhet. Lokaliteten vurderes som lokalt viktig (C).

Skjøtsel og hensyn: Flere fyllinger eller skredsikring vil redusere eller helt ødelegge de kvartærgeologiske verdiene i lokaliteten. De biologiske verdiene er små, men det beste for det biologiske mangfoldet vil være å la den lille kildepregete skogen få utvikle seg fritt.

Kildepreget parti i lokalitet 202.

Bekkemøte i lokalitet 202.

Diskusjon

Kvartærgeologiske verdier

Det er ikke funnet store nok biologiske verdier for å kartlegge naturtype-lokaliteter i området, derimot har området kvartærgeologiske verdier i form av en ravinedal som er delt i to av fyllmasser under E6. Ravinedaler var tidligere svært vanlige på marin leire på Østlandet og i Trøndelag, men har blitt kraftig redusert de siste 50-60 årene på grunn av bakkeplanering, oppfylling, skredsikring etc. Dette har fått til følge at naturtypen ravinedal har blitt rødlistet som sårbar (VU) (Lindgaard & Henriksen 2011) og derigjennom har fått økt fokus fra forvaltningen. Det er i Skedsmo generelt små arealer med viktige eller svært viktige ravinedaler som gjenstår. Begge de avgrensede områdene har i noen grad kvartærgeologiske verdier, fordi de har en landskapsform med bratte ravinesider, leirutglidninger og en åpen bekk i bunn. Den søndre er imidlertid så påvirket at den ikke oppfyller kriteriene for kartlegging, mens den nordre så vidt gjør det. Ethvert tiltak som inkluderer fyllmasser, graving eller bekkelukking reduserer eller ødelegger de små gjenværende kvartærgeologiske verdiene.

Fremmede arter

Svartelistede fremmede arter er arter som har blitt vurdert å utgjøre en stor økologisk risiko for det naturlige arts mangfoldet i Norge (Gederaas mfl. 2012). I området fins slike arter spesielt i tilknytting til fyllmasser under E6, fyllmasser sør for område 201 og i kantsoner mot hager i øst og jorder i nord. Jordmasser som inneholder frø av svartlistearter bør generelt håndteres forsvarlig for å unngå spredning av slike arter til nye områder.

Kanadagullris (SE).

Referanser

- Direktoratet for naturforvaltning. (2007) *Kartlegging av naturtyper - verdisetting av biologisk mangfold. DN-håndbok 13. 2. utgave 2006 (oppdatert 2007)*. Trondheim: Direktoratet for naturforvaltning.
- Erikstad, L. (2014) Ravinedal. *Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014: Geotoper*. Trondheim: Miljødirektoratet.
- Gederaas, L., Moen, T. L., Skjelseth, S. & Larsen, L.-K. (Red.). (2012) *Fremmede arter i Norge – med norsk svarteliste 2012*. Trondheim: Artsdatabanken.
- Lindgaard, A. & Henriksen, S. (Red.). (2011) *Norsk rødliste for naturtyper 2011*. Trondheim: Artsdatabanken.
- Miljødirektoratet. (2014) *Miljødirektoratets veileder for kartlegging, verdisetting og forvaltning av naturtyper på land og i ferskvann. Utkast til faktaark som skal brukes ved kartlegging 2014*. Trondheim: Miljødirektoratet.
- Skedsmo kommune. (1995) *Ravinene i Skedsmo. En naturfaglig undersøkelse*. Lillestrøm: Skedsmo kommune.

BioFokus er en ideell stiftelse som skal tilrettelegge informasjon om biologisk mangfold for beslutningstakere, samt formidle kunnskap innen fagfeltet bevaringsbiologi. BioFokus ønsker å bidra til en kunnskapsbasert forvaltning av norsk natur.

En kunnskapsbasert forvaltning forutsetter god dokumentasjon av de arealene som skal forvaltes. BioFokus legger derfor stor vekt på feltarbeid for å sikre oppdaterte og relevante data om botanikk, zoologi, økologi, samt avgrensning og verdisetting av områder.

Høy kompetanse er en forutsetning for å kunne registrere og presentere biologisk mangfold-data på en god måte. BioFokus sine medarbeidere er derfor godt skolert innenfor en rekke artsgrupper og har en bred økologisk forståelse for de ulike naturtypene som de arbeider med, det være seg skog, kulturlandskap eller ferskvann. Digitale verktøy som databaser, GIS og bilde-behandling er viktige redskaper i vårt arbeid for å anskueliggjøre naturverdier på en best mulig måte.

Stiftelsen utgir to digitale rapportserier som heter BioFokus-rapport og BioFokus notat,
<http://www.biofokus.no/Publikasjoner/publikasjoner.htm>